203

ZÁKON

ze dne 25. července 2019,

kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o soudnictví ve věcech mládeže

Čl. I

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 301/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 250/2016 Sb., zákona č. 55/2017 Sb. a zákona č. 57/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se za slovo „zákon“ vkládají slova „zapracovává příslušné předpisy Evropské unie[38]) a“.

Poznámka pod čarou č. 38 zní:

„[38]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení.“.

2. V § 2 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „ ; má se za to, že mladistvým je i ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok věku, ale u něhož není možné bez důvodné pochybnosti určit, že v době spáchání provinění překročil osmnáctý rok věku“.

3. V § 15 odst. 6 se slova „zákona o rodině“ nahrazují slovy „občanského zákoníku“.

4. V § 20 odst. 1 se slova „státní zástupce nebo opatrovníka“ nahrazují slovy „státní zástupce“.

5. § 42 včetně nadpisu zní:

„§ 42

Práva mladistvého

(1) Mladistvý má právo na zacházení přiměřené jeho věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu.

(2) Všechny orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny vždy mladistvého poučit o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.

(3) Mladistvého je třeba též poučit o

a) stadiích trestního řízení a úloze orgánů činných podle tohoto zákona během těchto stadií,

b) právu zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého být poučen o právech, která mladistvému náleží,

c) právu zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého zúčastnit se těch úkonů, kterých se může podle zákona zúčastnit mladistvý,

d) ochraně jeho soukromí v trestním řízení,

e) povinnosti orgánů činných podle tohoto zákona se zvláštní pečlivostí objasňovat a dokazovat příčiny jeho provinění a skutečnosti významné pro posouzení jeho osobních, rodinných i jiných poměrů a

f) nutnosti konat hlavní líčení a veřejné zasedání v jeho přítomnosti, nejde-li o řízení proti uprchlému.

(4) Ve vhodných případech je třeba mladistvého poučit i o

a) tom, že může být vzat do vazby jedině tehdy, nelze-li účelu vazby dosáhnout jinak, že rozhodnutí o vzetí do vazby musí být řádně odů-

vodněno, dále o trvání vazby, o přezkoumávání důvodů vazby a o možnostech nahrazení vazby jiným opatřením a

b) podmínkách pro podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání nebo odstoupení od trestního stíhání.“.

6. Za § 42 se vkládá nový § 42a, který včetně nadpisu zní:

„§ 42a

Nutná obhajoba mladistvého

(1) Mladistvý musí mít obhájce

a) od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle tohoto zákona nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit,

b) ve vykonávacím řízení, rozhoduje-li soud pro mládež ve veřejném zasedání, nebo

c) v řízení o stížnosti pro porušení zákona, v řízení o dovolání a v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení, rozhoduje-li soud pro mládež ve veřejném zasedání,

a to do dovršení osmnácti let věku.

(2) V případě podle odstavce 1 písm. a) musí mít mladistvý obhájce až do dovršení jednadvaceti let věku, považuje-li to soud a v přípravném řízení státní zástupce za vhodné s přihlédnutím k dosaženému stupni rozumové a mravní vyspělosti mladistvého a okolnostem případu.“.

7. V § 43 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny bez zbytečného odkladu poučit zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého o právech, která mladistvému náleží; pominou-li důvody pro ustanovení opatrovníka podle odstavce 2, poučí se zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého o těch právech mladistvého, která lze v probíhajícím stadiu trestního řízení uplatnit.“.

8. V § 43 odst. 2 se za větu první vkládá věta „Předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce ustanoví opatrovníkem osobu navrženou mladistvým; pokud mladistvý žádnou osobu nenavrhne nebo navrhne-li osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že nebude řádně hájit jeho zájmy, ustanoví předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce jinou vhodnou osobu, kterou může být zejména osoba blízká, zaměstnanec orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže anebo advokát.“.

9. V § 43 odst. 2 se věta čtvrtá zrušuje.

10. V § 55 odst. 1 větě druhé se za slovo „pečlivostí“ vkládají slova „a bez zbytečného odkladu“.

11. V § 55 se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „ , které, je-li to vhodné, zapojí do zjišťování poměrů mladistvého zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého“.

12. V § 55 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Orgány činné podle tohoto zákona provedou zjištění poměrů mladistvého opětovně, lze-li důvodně předpokládat, že se tyto poměry podstatně změnily.“.

13. V § 56 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Je-li to vhodné, zapojí orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo Probační a mediační služba do vypracování této zprávy zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého.“.

14. V § 56 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Orgány činné podle tohoto zákona aktualizují zprávu podle odstavce 1 nebo ji vypracují opětovně, lze-li důvodně předpokládat, že se osobní, rodinné a sociální poměry mladistvého nebo jeho aktuální životní situace podstatně změnily.“.

15. V § 57 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Je-li to vzhledem k okolnostem případu a osobě mladistvého vhodné a je-li to technicky možné, je o výslechu mladistvého pořizován obrazový a zvukový záznam.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

16. V § 69 odst. 1 se vkládá nové písmeno a), které včetně poznámky pod čarou č. 39 zní:

„a) podmíněného odložení podání návrhu na potrestání[39]),

[39]) § 179g a 179h trestního řádu.“.

Dosavadní písmena a) až c) se označují jako písmena b) až d).

ČÁST DRUHÁ

Změna trestního řádu

Čl. II

V § 33 odst. 5 větě první zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 265/2001 Sb. a zákona č. 539/2004 Sb., se slova „obviněného o jeho právech poučit“ nahrazují slovy „poučit obviněného o jeho právech, a to se zaměřením na probíhající stadium trestního řízení,“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o výkonu vazby

Čl. III

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění zákona č. 208/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 3/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 52/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 276/2013 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 57/2017 Sb. a zákona č. 58/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 25 se číslo „18.“ nahrazuje slovem „osmnáctý“.

2. V § 26 odst. 1 se za větu první vkládá věta „To platí i tehdy, dovrší-li mladistvý ve výkonu vazby osmnáctý rok svého věku, odůvodňují-li to jeho osobní poměry a není-li to v rozporu s nejlepšími zájmy ostatních společně umístěných mladistvých.“.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem prvního kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

v z. **Filip** v. r.

Zeman v. r.

v z. **Schillerová** v. r.